

Gäller för: Verksamhet Anestesi Operation IVA Östra

Giltig från: 2025-08-25

Innehållsansvar: Christine Roman Emanuel, (chrro4), Verksamhetsutvecklare

Giltig till: 2027-11-20

Godkänd av: Martin Hubrich, (marhu11), Verksamhetschef

Denna rutin gäller för

Operationssjuksköterska på Sahlgrenska Universitetssjukhuset Operation 2 Östra.

Revideringar i denna version

2020-11-11. Tillagt under Bakteriologiprover: Operationssjuksköterskan ansvarar för att rapportera till UVA att prov är taget, bakteriologiprov och remiss läggs i ett kuvert märkt med Bakt.lab och ställs i kylskåpet. Lappen med "Odling i Kylskåpet" hängs på patientens säng för att synliggöra att bakteriologiproverna ska med till avdelningen.

Syfte

Hanteringen av preparaten ska ske på ett korrekt och patientsäkert sätt samt bidra till en god arbetsmiljö.

Arbetsbeskrivning

Provtagning

När preparat tagits ska operationssjuksköterskan och operatör kontrollera att provtagningsburken och remissen är rätt märkt.

Provtagningsburk märks följande:

- Rätt patientdata
- Provtagningsdatum
- Om flera preparat tas på samma patient ska respektive burk märkas med nummer.
- Provtagningskärl får inte märkas på locket
- Om patienten misstänks vara infekterad ska det markeras på preparatburken

Remissen ska vara fullständigt ifylld med:

- Patientens namn och personnummer
- Inremitterande inrättning
- Kostnadsställe nummer för klinik som ska debiteras
- Provtagningsdatum, ev klockslag
- Remitterande läkare
- Telefonnummer till ansvarig läkare eller avdelning om snabb svar
- Om patienten misstänks vara infekterad ska det markeras på remissen
- Remissen kopieras så det finns två exemplar

Handhavande

Fixerade preparat

Preparat som fixeras med 4% buffrad formaldehydlöning placeras i dragskåp, både när det fylls och när preparatet är klart. Volymen formalin ska vara 10 ggr större än preparatet, minsta mängden formalin är 4 ggr preparatets volym. Originalremissen läggs i Blå back märkt original och kopian av remissen läggs i den blå backen bredvid. Kopiorna hämtas av sekreterare från avdelningen

Buuskölj

Buuskölj tas med Ringer-Acetat som sprutas ner i buken, ofta vid operationsstart, och aspireras upp med en sugkateter (grön sugkateter från Anestesi) och en särspruta. Mät hur mycket buuskölj som tas upp. Lika delar med 50% sprit ska blandas i, ex.. Det finns inte 50% sprit att köpa så vi späder 99,5% etanol (står i läkemedelsrummet) med lika mycket Sterilt vatten.

Ex: 30 ml Buuskölj skall ha 15 ml 99,5% sprit+ 15 ml Sterilt vatten (= 50% sprit). Tillsätt 2 droppar heparin, står i dragskåpet i preparatrummet och kan användas även efter en vecka. Spriten ska dokumenteras som narkotikan, journal finns för sprit i beredningsrummet.

Cytologi

Mät hur mycket cystvätska är. Lika delar med 50% sprit ska blandas i, ex.. Det finns inte 50% sprit att köpa så vi späder 99,5% etanol (står i läkemedelsrummet) med lika mycket Sterilt vatten.

Ex: 30 ml Cystvätska skall ha 15 ml 99,5% sprit+ 15 ml Sterilt vatten (= 50% sprit). Tillsätt 2 droppar heparin, står i dragskåpet i preparatrummet och kan användas även efter en vecka. Spriten ska dokumenteras som narkotikan, journal finns för sprit i beredningsrummet.

Fryssnitt

Preparatet läggs ofixerat i burk som placeras i ett yttre kärl med is inför transporten. Ring tfn 21516, Uppge provtyp, namn, pers.nr, inremitterande avd. & telnr där svar kan lämnas. Beställ transport, se separat lista i tariffolden.

VEX-material

Vid misstänkt mola kan VEX-material skickas på PAD. VEX-materialet hanteras då som ett PAD dvs läggs i formalin se information under PAD. Sugpåsen med VEX-material läggs i en grå plastpåse. Materialet läggs därefter i en gul plastback i kylskåpet, Preparatrummet. Plastbacken märks med Human Biologiskt avfall och går till förbränning. När den gula backen är full ställs den i soprummet vid de övriga gula backarna. Skickas främst på måndagar.

Bakteriologi prover

Biopsi - bakterier

Vid misstanke om bakteriell infektion: Biopsin skall läggas i sterilt rör eller burk.

Cervixsekret

Rotera en provtagningspinne (alt. cytobrush för HPV-diagnostik) i cervixkanalen och stoppa den i ett rör med 1-2 ml koksalt, alternativ använd ESwab.

Cervixsekret till vätskebaserad cytologi (t.ex. Thinprep-burk)

För HPV-diagnostik ska cellprov tas på samma sätt som vid konventionell cytologi med följande skillnader/tillägg: Provet från bakre fornix och portio tas med Ayresspatel av plast. Endocervikala provet tas med cytobrush. I stället för att stryka ut cellerna på ett provtagningsglas används en vätskefylld burk. Både spateln och borsten skall efter provtagning vispas kraftigt i burken för att uppfångade celler ska lossna. borsten skall sedan pressas och roteras mot burkens vägg och det kvarvarande materialet på borsten skrapas av med spateln. Spatel och borste skall avlägsnas från burken inom ett par minuter efter provet tagits.

Clamydia och Gonokock

Se PM Chlamydia/ Gonokock PCR Klinisk mikrobiologi, ID: KMIKAD107734. Finns i tariffold, Preparatrummet.

Fostervatten (amnion)

2-3 ml prov i ett rör utan tillsats

Prover vid Konisation

Se separat information i tariffolden i Preparatrummet.

Placenta

I första hand är det barnmorskorna som handhar preparat berörande placenta. Man använder ett rör med 1-2 ml koksaltlösning. Rör med 1-2 ml koksaltlösning.

Sårsekret

Använd ESwab Rosa kork.

Observera att vid Herpes Simplex resistensbestämning rekommenderas i första hand Sigma Virocult-rör, lev art.nr MW950S. Önskas både PCR och resistensbestämning skall 2 rör skickas. För övrig virusdiagnostik kan man också använda ett rör med 1-2 ml koksaltlösning

Urethrasekret

Använd ESwab och för in den smala provtagningspinnen 2-4 cm in i urethra och rotera under cirka 3-5 sekunder.

Vid transport

PAD Preparatburk och remiss (original) kontrolleras mot varandra och skrivs in i Preparatboken, därefter placeras de i transportlådan. Remissen läggs i en plastficka och preparatburken ställs säkert i en annan burk eller löst i transport med ett underlägg runt. Viktigt att kontrollera att locken sitter fast på preparatburken.

Bakteriologiprover och tillhörande remiss ska skickas med patienten till avdelningen om möjligt. Operationssjuksköterskan ansvarar för att rapportera till UVA att prov är taget, bakteriologiprovet och remiss läggs i ett kuvert märkt med Bakt.lab och ställs i kylskåpet. Lappen med "Odling i Kylskåpet" hängs på patientens säng för att synliggöra att bakteriologiproverna ska med till avdelningen. Avdelningen ansvarar för att provet skickas till Bakteriologilab. Om det inte är möjligt att skicka med provet till avdelningen läggs kuverten med Bakteriologiprovet ovanpå kylväskan med Patologiprovernas transport.

Cytologiproverna ska inte åka i transportlådan med preparat lagda i formalin då det kan påverka cytologiproverna. Cytologiproverna läggs i ett separat kuvert ihop med remissen som är lagd i en plastficka. Kuvertet/Påsen märks med Cytologilab. och läggs ovanpå kylväskan med Preparatprover.

Ansvar

Operationssjuksköterska på Operation 2 Östra ansvarar för att arbeta utefter denna rutin. Vårdenhetschef ansvarar för att rutinen är känd och följs. Verksamhetschef ansvarar för att rutinen följer gällande författningar och lagar.

Uppföljning, utvärdering och revision

Vårdenhetschef ansvarar för att rutinen följs upp, utvärderas och revideras.

Relaterad information

PM Provtagning Klinisk Mikrobiologi, Sahlgrenska Universitetssjukhus ID: KMKIKAP0191

Granskare/arbetsgrupp

Beatrice Conrad, vårdenhetschef, Operation 2 Östra
Hannah Lafrenz, vårdenhetsöverläkare, Operation 2 Östra

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Anestesi Operation IVA Östra

Innehållsansvar: Christine Roman Emanuel, (chrro4),
Verksamhetsutvecklare

Godkänd av: Martin Hubrich, (marhu11), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9805-1593997-691

Version: 5.0

Giltig från: 2025-08-25

Giltig till: 2027-11-20